

Tomislav Bilić

diplomski studij povijesti, istraživački smjer: Srednjovjekovna povijest
diplomski studij engleskog jezika i književnosti: smjer Prevoditeljski
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Milan Kruhek (1940. – 2022.)

Milan Kruhek (fotografiju ustupio dr. sc. Gordan Ravančić)

Dana 2. srpnja 2022. godine preminuo je arheolog i povjesničar Milan Kruhek. Kruhek je rođen u Zamlači kraj Varaždina 28. prosinca 1940. godine. Nakon završene Dominikanske klasične gimnazije u Bolu na Braču upisao je studij filozofije na Bogoslovnom fakultetu te studij arheologije s klasičnom filologijom na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Diplomirao je na oba studija 1968. godine. Poslijediplomski studij Pomoćnih povijesnih znanosti završio je na Filozofskom fakultetu u Zadru gdje je 1983. godine magistrirao s temom *Fortifikacijska arhitektura Banije s osobitim osvrtom na razdoblje njene obrambene uloge u XVI. i XVII. stoljeću*. Zatim je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu 1990. godine doktorirao s temom *Obrambena arhitektura Hrvatske i Slavonske Vojne krajine u 16. stoljeću*.

Kruhek se ubrzo nakon završetka studija zaposlio kao kustos – prvo u Muzeju hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu, a potom u Povijesnom

muzeju Hrvatske u Zagrebu. U toj je ustanovi radio dvadeset godina, a 1986. godine stekao je najviše stručno znanje, ono muzejskog savjetnika. Od 1991. godine Kruhek je zaposlen kao znanstveni suradnik na Hrvatskom institutu za povijest gdje je također stekao najviše znanstveno zvanje (znanstveni savjetnik u trajnom zvanju). Uz to, bio je jedan od osnivača Odjela za srednjovjekovnu povijest te je obavljao dužnost ravnatelja projekta za hrvatsku srednjovjekovnu povijest, a radio je i kao ravnatelj Instituta od 2003. do 2007. godine.

U svome znanstvenom radu Kruhek je najviše doprinio proučavanjem fortifikacijske arhitekture Vojne krajine, s naglaskom na Karlovačko pokuplje od 16. do 18. stoljeća. Njegov interes za grad Karlovac rezultirao je objavljivanjem brojnih djela, od monografija *Graditeljska baština karlovačkog Pokuplja* (1993.), *Karlovac: utvrde, granice i ljudi* (1995.) i *Krajiške utvrde i obrana hrvatskog kraljevstva tijekom 16. stoljeća* (1995.) do kulturno-povijesnih vodiča *Franjevački samostan i crkva Presvetoga Trojstva* (2000.), *Stari grad Dubovac* (2000.) te *Karlovačka zvijezda* (2001). Kruhek je također imao značajnu ulogu pri sastavljanju i objavi *Karlovačkog leksikona* (2008.), ne samo kao jedan od urednika već i kao autor više od 50 natuknica. Osim što se bavio poviješću grada, Kruhek je aktivno sudjelovao u društvenim obvezama i dužnostima u Karlovcu. Predavao je na Veleučilištu u Karlovcu kao gostujući profesor, a bio je i član Gradskog poglavarstva u dvama izbornim mandatima. Osim toga, Kruhek je u Karlovcu bio i jedan od osnivača Centra za ekspedicionizam, istraživanje i kulturu *Braća Seljan* te utemeljitelj Stola Družbe *Braća hrvatskoga zmaja*.

Obrambeni sustav i arhitektura Karlovca zasigurno su bili glavni, ali ne i jedini predmet Kruhekova interesa. Tijekom svoje bogate karijere bavio se Hrvatskom vojnom krajinom općenito, migracijama i pitanjima razgraničenja teritorija za vrijeme osmanske ugroze, kao i proučavanjem sakralne arhitekture. Svojim radom Kruhek je dao važan doprinos razumijevanju obrambenoga sustava i kulturne baštine Hrvatske vojne krajine. Istraživao je brojne stare gradove i velikaške obitelji, sastavio kulturno-povijesne vodiče za Novigrad na Dobri, Petrovu goru, Gvozdansko i Drežnik Grad, sudjelovao u raznim arheološkim iskapanjima (Bribirska glavica, Ozalj, Zrin, Udbina, Cetingrad...) i radio na očuvanju kulturno-povijesne baštine Like, Gorskog kotara i Krbave. Rezultat Kruhekove znanstvene djelatnosti bilo je više od stotinu znanstvenih radova, knjiga i popularnih publikacija. Uz to, radio je i kao urednik na zbornicima *Sisačka bitka 1593.* (1994.), *Hrvatsko-mađarski odnosi 1102. – 1918.* (2004.), *Karlovac* (1998.), *Hereditas rerum Croaticarum ad honorem Mirko Valentić* (2003.) te bio jedan od priređivača prvih triju svezaka djela *Hrvatska na tajnim zemljovidima 18. i 19. stoljeća* (1999. – 2000.).

Milan Kruhek bio je također aktivan kao predavač i profesor. Uz već spomenutu djelatnost na Veleučilištu u Karlovcu, bio je i gostujući predavač na Filozofskom fakultetu u Zagrebu te na Teološkom fakultetu u Zagrebu. Održao je brojna znanstvena i stručna predavanja ne samo u Hrvatskoj već i u Njemačkoj, Austriji, Sloveniji, Mađarskoj, Poljskoj i Litvi. Radio je i na popularizaciji znanosti te gostovao u radijskim i televizijskim emisijama. Kruhek je za svoj rad dobio više nagrada i priznanja, a među njima se posebno ističu odlikovanje Redom Danice hrvatske s likom Ruđera Boškovića, koje je dobio 1995. godine, te Nagrada grada Karlovca za javni i kulturni rad (1998.).

Tijekom svoje četrdesetogodišnje karijere Kruhek je postao jedan od vodećih stručnjaka za hrvatsku srednjovjekovnu i ranonovovjekovnu povijest koji je svojim predanim djelovanjem kao arheolog i konzervator pridonio ne samo boljem razumijevanju obrambenoga sustava Vojne krajine već i očuvanju kulturno-povijesne materijalne baštine. O njegovu ugledu u znanstvenoj zajednici svjedoči i činjenica da je 2014. godine Hrvatski institut za povijest objavio *Ascendere historiam: Zbornik u čast Milana Kruheka*. U sastavljanju zbornika sudjelovali su brojni povjesničari, arheolozi i arhitekti s kojima je Kruhek surađivao i koje je svojim neumornim radom zadužio.

Pro Tempore

ČASOPIS STUDENATA POVIJESTI BROJ 17 2022.

Pro Tempore

Časopis studenata povijesti,
godina XVII, broj 17, 2022.

Glavni i odgovorni urednik
Ivan Mrnarević

Zamjenik glavnog urednika
Ivan Ćorić

Uredništvo
Petar Bešlić
Ivan Ćorić
Ivana Đorđić
Ivan Mrnarević
Stanka Mujo
Filip Šimunjak
Marko Zidarić

Urednici pripravnici
Tomislav Bilić
Marija Biščan
Ivan Mudrovčić
Tijana Vokal

Redakcija
Petar Bešlić
Tomislav Bilić
Marija Biščan
Ivan Ćorić
Ivana Đorđić
Ivan Mrnarević
Ivan Mudrovčić
Stanka Mujo
Filip Šimunjak
Tijana Vokal
Marko Zidarić

Tajnik Uredništva
Petar Bešlić

Recenzenti
dr. sc. Zrinka Blažević
dr. sc. Irena Bratičević
dr. sc. Neven Budak
dr. sc. Ivana Buljan
dr. sc. Ivana Gubić
dr. sc. Sanja Lazanin
dr. sc. Ana Pavlović

dr. sc. Hrvoje Petrić
dr. sc. Kornelija Jurin Starčević
dr. sc. Goran Sunajko
dr. sc. Filip Šimetin Šegvić
dr. sc. Zrinka Pešorda Vardić

Lektura za hrvatski jezik
Jozo Akrap
Tina Čatlaić
Mislav Graonić
Lea Ivanković
Lorena Lelek
Marija Mrnjavac
Martina Perak
Nika Pulig
Josipa Skenderović
Darko Vasilj
Jakov Zidarić
Matea Žnidarec

Lektura za engleski jezik
Anamarija Brusić

Oblikovanje
Marko Maraković, FF-press

Prijevod s engleskog jezika
Ivan Mrnarević
Marko Perišić
Filip Šimunjak

Prijevod s mađarskog jezika
Saša Vuković

Izdavač
Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu

Tisak
Studio Moderna d.o.o.

Naklada
Tiskano u 100 primjeraka.

ISSN: 1334-8302

Tvrđnje i mišljenja u objavljenim radovima izražavaju isključivo stavove i mišljenja autora i ne predstavljaju nužno stavove i mišljenja uredništva i izdavača.

Izdavanje ovog časopisa financirano je novcem dobivenim na natječaju za studentske projekte Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i sredstvima koje je ustupio Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta.

Redakcija časopisa Pro tempore iskreno zahvaljuje Odsjeku na financijskoj podršci.

Časopis se ne naplaćuje.

Adresa uredništva

Odsjek za povijest
(za: Uredništvo Pro tempore)
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Ivana Lučića 3, 10 000 Zagreb

Kontakt

casopis.protempore@gmail.com

Web-stranica

<https://protempore.ffzg.unizg.hr/>